

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

26 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Vladimir Timofti,

Judecători - Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac, Victor Boico,

judecând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Lozovscaia Tatiana în numele inculpaților Burciu Vasile și Davnîi Ion și de către inculpatul Burciu Petru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2019, în cauza penală privindu-i pe

***Burciu Petru xxxxx**, născut la xxxxx, originar din xxxxx și domiciliat în xxxxx.*

și

***Davnîi Ion xxxxx** născut la xxxxx, originar din s. xxxxx și domiciliat în xxxxx.89.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 31.03.2017– 05.07.2017;

Instanța de apel: 23.08.2017– 18.04.2019;

Instanța de recurs: 02.07.2019 – 26.05.2020.

Asupra recursurilor ordinare declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 05 iulie 2017, Burciu Petru Vasilii și Davnîi Ion Andrei au fost achitați de sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.188 alin.(2) lit. b) și f) Cod penal, din motiv că fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că inculpații Burciu Petru și Davnîi Ion se învinuiesc în aceea că la 16 februarie 2017, aproximativ la ora 00:50, împreună și de comun acord, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, în timp ce se aflau în automobilul de model „Dacia Logan” a serviciului de taxi „14999”, cu numărul de înmatriculare xxxxx, staționat la intersecția străzii Independenței cu bd. Traian, mun. Chișinău, Davnîi Ion în mod deschis a sustras de la șoferul Vacula Ion portmoneul de culoare cafenie, în care se aflau acte de identitate, permis de conducere, certificat de înmatriculare, carduri de reducere și bani în sumă totală de 585 lei și a ieșit din automobil, îndepărtându-se de la fața locului, în același moment Burciu Petru, aplicând violența periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei, l-a strâns la gât cu centura de siguranță pe Vacula Ion, imobilizându-l astfel prin sugrumare, în vederea asigurării plecării rapide de la fața locului. După care, Burciu Petru a ieșit din automobil în urma lui Davnîi Ion, fugind în vederea ascunderii, iar Vacula Ion, alergând din urma lui, l-a prins și l-a îmbrâncit pe P. Burciu, ultimul a scos un cuțit, cu care l-a amenințat pe Vacula Ion, astfel a părăsit fața locului, alergând pe bd. Traian în direcția bd. Dacia mun. Chișinău. În scurt timp, Vacula Ion, întorcându-se la automobil, a depistat portmoneul sustras pe acoperișul automobilului, iar în portmoneu lipsea suma de 400 lei, prin ce i-a cauzat o pagubă materială considerabilă.

Procurorul a încadrat juridic fapta inculpaților Burciu Petru și Davnîi Ion în baza prevederilor art.188 alin.(2) lit. b), f) Cod penal ca tâlhărie, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei, săvârșit de două persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de achitare, în termenul și modul prevăzut de art.art.401-402 Cod de procedură penală a fost atacată cu apel de către procuror, prin care a solicitat casarea acesteia, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Burciu Petru și Davnîi Ion să fie condamnați în baza art.188 alin.(2) lit. b), f) Cod penal la 9 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

În argumentarea apelului, procurorul a invocat că:

- sentința pronunțată este una neîntemeiată, ilegală și bazată pe niște concluzii pripite, fără analiza temeinică a probatoriului administrat în raport cu prevederile legii și reprezintă un eșec al justiției, fiind mai degrabă un act de injustiție, decât un act de justiție „întemeiată” pe apreciere unilaterală, subiectivă și eronată a circumstanțelor faptei;

- probele prezentate de acuzare nu au fost apreciate de instanță în modul prevăzut de lege, fiind respinse cu punerea la baza sentinței de achitare pretinse argumente invocate de apărare privind încălcarea drepturilor inculpaților;

- pentru a pronunța sentința de achitare, prima instanță a dedus anumite „concluzii” privind, încălcarea dreptului la apărare a inculpaților prin prezentarea materialelor de urmărire penală cu încălcarea prevederilor art.293 alin.(3) Cod de procedură penală, precum și prin lipsa de reacție din partea procurorului la cererile apărătorului acestora T. Lozovscaia înaintate în cadrul urmăririi penale;

- concluzia instanței de fond precum că „nu a fost probat obiectul material asupra căruia s-a atentat”, învinuirea nefiind concretă și bazată pe presupuneri, este una bazată exclusiv pe motivele invocate de apărare;

- contrar prevederilor art.art.393 și 394 alin.(3) Cod de procedură penală, nemotivat a indicat în partea descriptivă a sentinței, prin enumerarea și descrierea actelor și acțiunilor procesuale, realizate la etapa de urmărire penală în cauză, creând astfel doar aparențe, nu și existența unei motivări argumentate pentru soluția adoptată;

- cu toate că s-a invocat încălcarea dreptului la apărare prin indicarea orelor aducerii la cunoștință a ordonanțelor de punere sub învinuire și întocmirii proceselor verbale de audiere a inculpaților, constatând că, procurorul mai întâi a audiat inculpații Burciu și Davnîi, după care a adus la cunoștința acestora, ordonanțele de punere sub învinuire, aceste circumstanțe nu corespund adevărului, or, la data respectivă, au fost aduse la cunoștința învinuiților ordonanțele de punere sub învinuire finale (pentru învinuitul Burciu Petru la ora 14 și 51, cu audierea ulterioară de la ora 14 și 52, pentru învinuitul Davnîi Ion la ora 17 și 13, cu audiere ulterioară de la ora 17 și 15, aceștia fiind anterior puși sub învinuire, iar învinuirea nouă fiind completată, ambii învinuiți și apărătorul acestora neavând nici o obiecție în cadrul efectuării acestei acțiuni de urmărire penală, refuzând să facă declarații;

- instanța de fond și-a motivat soluția adoptată prin reproducerea integrală a mai multor prevederi legale, fără a raporta aceste prevederi circumstanțelor cazului, fără a fi apreciate pretinsele „argumente” concrete, pe care s-a bazat la adoptarea sentinței de achitare;

- concluziile instanței privitor la neveridicitatea declarațiilor părții vătămate reprezintă în sine o apreciere abuzivă și eronată a probatoriului prezentat de către procuror și cercetat în instanță, care este contrar principiului stipulat în art.27 Cod de procedură penală privind libera apreciere a probelor. Or, atât în cadrul urmăririi penale, (din momentul parvenirii grupei operative la fața locului), cât și în fața instanței de judecată, partea vătămată Vacula Ion a făcut declarații consecvente, detaliate și concrete, fiind audiat nu o singură dată pe parcursul cercetării judecătorești, a descris cu lux de amănunte și momentul atacului și autorii acestuia, adică pe Burciu Petru, Davnîi Ion fără careva dubii răspunzând clar la toate întrebările adresate;

- instanța de fond, constatând lipsa elementelor componente de infracțiune, prevăzută de art.188 Cod penal, în acțiunile inculpaților, contrar art.101 alin.(4), art.394 alin.(3) Cod de procedură penală, nu a indicat nici un motiv sau temei

plauzibil pentru care a respins în întregime probele acuzării, dobândite și cercetate în mod legal, limitând-se în acest sens doar la declararea nulității proceselor-verbale de recunoaștere a persoanei, ca fiind „*derive din comportamentul subiectiv al părții vătămate*”;

- instanța nu a apreciat la justă valoare cele declarate de către partea vătămată în cadrul cercetării judecătorești, care în raport cu declarațiile martorului acuzării A. Postica, în întregime confirmă atât producerea nemijlocit a faptei incriminate, cât și săvârșirea acesteia de către Burciu Petru și Davnîi Ion. Or, martorul A. Postica a comunicat instanței detaliile relevante reținerii făptuitorilor Burciu Petru și Davnîi Ion pe urme fierbinți, însă declarațiile acestuia nu au fost redată în întregime în sentință;

- nulitatea proceselor-verbale de recunoaștere a persoanei, este o concluzie pripită și eronată, or, de facto, nici o încălcare a dreptului la apărare în speță nu s-a produs;

- alogică și lipsită de sens se prezintă și concluzia precum că procurorul a ignorat solicitarea apărării privind ridicarea informației cu privire la descifrările convorbirilor telefonice, or, această informație a fost ridicată și prezentată în cadrul ședinței de judecată atât instanței, cât și părții apărării, fiind cercetată și indicându-se asupra relevanței acestor descifrări ale convorbirilor telefonice, pentru stabilirea locului aflării inculpaților în momentul comiterii infracțiunii;

- nu poate fi reținut nici argumentul instanței precum că procurorul a încălcat dreptul la apărare prin prezentarea materialelor cauzei penale spre luare de cunoștință, fără borderou, or, după cum reiese din conținutul proceselor verbale ale acțiunilor de urmărire penale, de anunțare despre finalizarea urmăririi penale și prezentarea materialelor cauzei, ambii inculpați, la insistența apărătorului, au refuzat categoric să facă cunoștință cu dosarul, refuzul fiind confirmat de apărătorul acestora;

- declarațiile inculpaților, abundă în contradicții esențiale, însă acestea au fost apreciate ca fiind veridice;

- atât ordonanțele de punere sub învinuire, cât și rechizitoriul au fost întocmite în strictă conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, iar pretinsele „constatări” ale instanței nu corespund adevărului, aceasta punând la baza sentinței de achitare probe prezentate de apărare, însă care nu au fost cercetate în ședința de judecată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de apel Chișinău din 18 aprilie 2019, a fost admis apelul procurorilor, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Burciu Petru a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.188 alin.(2) lit. b), f) Cod penal la 9 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis;

Davnîi Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.188 alin.(2) lit. b), f) Cod penal la 9 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat fapta, indicînd că Burciu Petru la 16 februarie 2017, aproximativ la ora 00:50, împreună și de comun acord cu Davnîi Ion, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, în timp ce se aflau în automobilul serviciului de taxi „14999” de model „Dacia Logan”, cu număr de înmatriculare YRJ 671, staționat la intersecția străzii Independenței cu bd. Traian, mun. Chișinău, în momentul în care Davnîi Ion în mod deschis a sustras de la șoferul Vacula Ion portmoneul de culoare cafenie, în care se aflau acte de identitate, permis de conducere, certificat de înmatriculare, carduri de reducere și bani în sumă totală de 585 lei și a ieșit din automobil, îndepărtându-se de la fața locului, Burciu Petru, aplicând violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei, l-a strâns la gât cu centura de siguranță pe Vacula Ion, immobilizându-l astfel prin sugrumare, în vederea asigurării plecării rapide de la fața locului. După care, Burciu Petru a ieșit din automobil în urma lui Davnîi Ion, fugind în vederea ascunderii, iar Vacula Ion, alergând din urma lui, l-a prins și l-a îmbrâncit pe Burciu Petru, ultimul a scos un cuțit, cu care l-a amenințat pe Vacula Ion, astfel a părăsit fața locului, alergând pe bd. Traian în direcția bd. Dacia, mun. Chișinău. În scurt timp, Vacula Ion, întorcându-se la automobil, a depistat portmoneul sustras pe acoperișul automobilului, iar din portmoneu lipsea suma de 400 lei, prin ce i-a fost cauzată o pagubă materială considerabilă.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Burciu Petru a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.188 alin.(2) lit. b), f) Cod penal, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei, săvârșit de două persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

De asemenea, Davnîi Ion la 16 februarie 2017, aproximativ la ora 00:50, împreună și de comun acord cu Burciu Petru, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, în timp ce se aflau în automobilul serviciului de taxi „14999” de model „Dacia Logan”, cu număr de înmatriculare xxxxx, staționat la intersecția străzii Independenței cu bd. Traian, mun. Chișinău, în momentul, în care Davnîi Ion în mod deschis a sustras de la șoferul Vacula Ion portmoneul de culoare cafenie, în care se aflau acte de identitate, permis de conducere, certificat de înmatriculare, carduri de reducere și bani în sumă totală de 585 lei și a ieșit din automobil, îndepărtându-se de la fața locului, Burciu Petru, aplicând violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei, l-a strâns la gât cu centura de siguranță pe Vacula Ion, immobilizându-l astfel prin sugrumare, în vederea asigurării plecării rapide de la fața locului. După care, Burciu Petru a ieșit din automobil în urma lui Davnîi Ion, fugind în vederea ascunderii, iar Vacula Ion, alergând din urma lui, l-a prins și l-a îmbrâncit pe Burciu Petru, ultimul a scos un cuțit, cu care l-a amenințat pe Vacula Ion, astfel a părăsit fața locului, alergând pe bd. Traian în direcția bd. Dacia, mun. Chișinău. În scurt timp, Vacula Ion, întorcându-se la automobil, a depistat portmoneul sustras pe acoperișul

automobilului, iar din portmoneu lipsea suma de 400 lei, prin ce i-a fost cauzată o pagubă materială considerabilă.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Davnîi Ion a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.188 alin.(2) lit. b), f) Cod penal, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei, săvârșit de două persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Aceste împrejurări au fost constatate prin totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenții, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, cum ar fi: declarațiile părții vătămate Vacula Ion *date în ședința instanței de fond* (f.d.36-40 vol.III); declarațiile martorului Postica Anatolie *date în ședința instanței de fond* (f.d.41-42 vol.III); declarațiile martorului Pivenie Evghenie, date în ședința instanței de apel (f.d.209-210 vol.III); plângerea părții vătămate Vacula Ion din 16 februarie 2017 (f.d.8 vol.I); ordonanța privind pornirea urmăririi penale din 16 februarie 2017 (f.d.1 vol.I); procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16 februarie 2017 (f.d.9-18 vol.I); procesului-verbal de ridicare din 27 martie 2017 (f.d.9 vol.I); ordonanță de recunoaștere în calitate de corp delict din 27 martie 2017 (f.d.20 vol.I); proces-verbal de audiere a părții vătămate Vacula Ion din 16 februarie 2017 (f.d.24-25 vol.I); procesul-verbal de recunoaștere a persoanei din 16 februarie 2017 (f.d.30-31 vol.I); procesul-verbal de recunoaștere a persoanei din 16 februarie 2017 (f.d.32-33 vol.I).

Instanța de apel a notat că, instanța de fond nu a analizat corespunzător probele anexate la materialele cauzei și pripit a ajuns la concluzia de a-i achita pe Burciu Petru și Davnîi Ion de comiterea infracțiunii prevăzute de art.188 alin.(2) lit. b), f) Cod penal, pe motiv că faptele acestora nu întrunesc elementele infracțiunii, or, din probele cercetate de instanța de apel s-a stabilit contrariul.

La fel, instanța de apel a calificat ca fiind pripite concluziile instanței de fond și în partea în care s-au indicat presupuse încălcări ce au avut loc în cadrul urmăririi penale, dar și lipsa probării învinuirii aduse inculpaților, or, instanța de fond a invocat încălcarea dreptului la apărare prin indicarea orelor aducerii la cunoștință a ordonanțelor de punere sub învinuire și întocmirii proceselor verbale de audiere a inculpaților, constatând că, procurorul mai întâi a audiat inculpații Burciu și Davnîi, după care a adus la cunoștință acestora ordonanțele de punere sub învinuire, însă aceste circumstanțe nu pot fi puse la baza unei sentințe de achitare, mai mult, la data respectivă, au fost aduse la cunoștința învinuiților ordonanțele de punere sub învinuire finale (pentru învinuitul P. Burciu la ora 14 și 51, cu audiere ulterioară de la ora 14 și 52, pentru învinuitul I. Davnîi la ora 17 și 13, cu audiere ulterioară de la ora 17 și 15), aceștia fiind anterior puși sub învinuire, iar învinuirea nouă fiind completată, ambii

învinuiți, apărătorul acestora neavând nici o obiecție în cadrul efectuării acestei acțiuni de urmărire penală, refuzând să facă declarații.

Subsidiar, instanța de apel a calificat ca fiind nefondate și concluziile primei instanțe în partea în care a stabilit neveridicitatea declarațiilor părții vătămate, or, atât în cadrul urmăririi penale, (din momentul parvenirii grupei operative la fața locului), cât și față de instanța de judecată, partea vătămată Vacula Ion a făcut declarații consecvente, detaliate și concrete, fiind audiat nu o singură dată pe parcursul cercetării judecătorești, a descris cu lux de amănunte și momentul atacului și autorii acestuia, adică pe Burciu Petru și Davnii Ion, care fără careva dubii, a răspuns clar la toate întrebările instanței și a participanților la proces, în special la toate provocările părții apărării.

Mai mult, instanța de fond, constatând lipsa elementelor componente de infracțiune, prevăzută de art.188 Cod penal, în acțiunile inculpaților, nu a făcut uz corespunzător de prevederile art.101 alin.(4), art.394 alin.(3) Cod de procedură penală, nu a indicat cert și nu a indicat motivele și temeiurile pentru care a respins în întregime probele acuzării, dobândite și cercetate, mai mult, nu s-a indicat cert care elemente ale infracțiunii de tâlhărie lipsesc și în baza căror probe instanța a ajuns la această concluzie.

De asemenea, instanța de apel a indicat că, nu poate fi pusă la baza sentinței de achitare a inculpaților concluzia referitor la faptul că procurorul a încălcat dreptul la apărare prin prezentarea materialelor cauzei penale spre luare de cunoștință, fără borderou. După cum reiese din conținutul proceselor verbale a acțiunilor de urmărire penală, de anunțare despre finalizarea urmăririi penale și prezentarea materialelor cauzei, ambii inculpați, la insistența apărătorului, au refuzat să facă cunoștință cu dosarul, refuzul fiind confirmat. Subsecvent, instanța de apel a menționat că în ședința instanței de apel inculpații nu s-au prezentat din motive necunoscute instanței, mai mult, instanța a întreprins toate măsurile legale pentru a asigura prezența inculpaților în ședința de judecată, inculpații fiind anunțați în căutare.

Instanța de apel a reținut că, în ședința de judecată, inculpații nu au recunoscut vina în cele incriminate și nici nu și-au manifestat și materializat dorința de a se prezenta în instanța de apel pentru a oferi declarații și eventual a combate argumentele desfășurate în apelul acuzării.

Totodată, instanța de apel a reținut, că în ședința instanței de apel partea vătămată, deși a fost legal citat, nu s-a prezentat, iar potrivit informației anexate la materialele cauzei acesta este plecat peste hotarele țării.

La stabilirea tipului și măsurii de pedeapsă inculpaților, instanța de apel a ținut cont de prevederile art.art.6, 7, 61, 75 - 78 Cod penal, și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și scopul pedepsei aplicate în vederea corectării și

reeducării vinovatului, de faptul că infracțiunea săvârșită de inculpați face parte din categoria infracțiunilor grave; că circumstanțe atenuante și agravante nu au fost stabilite, că inculpatul Burciu Petru este neangajat oficial în câmpul muncii, nu este supus militar, este căsătorit, anterior a fost judecat la 21 iunie 2005 în baza art.186 alin.(2) lit. c), d), art.27, 186 alin.(2) lit. b), c), art.84 Cod penal la 2 ani și 1 lună închisoare, cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal pe un termen de 1 an, la 25 aprilie 2008, prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău pe art.187 alin.(2) lit. e), f) Cod penal la 4 ani închisoare, cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal pe un termen de 4 ani, la 22 decembrie 2008 prin sentința Judecătoriei Cantemir pe art.171 alin.(2) lit. c), art.172 alin.(2) lit. c), art.84 Cod penal la 8 ani închisoare, eliberat la 06 septembrie 2016, la executarea pedepsei, că inculpatul Davnîi Ion, nu este angajat în câmpul muncii, este supus militar, căsătorit, anterior judecat la 10 septembrie 1996, prin sentința Judecătoriei Călărași în baza art.120 alin.(2) Cod penal (1961) la 6 ani închisoare, amnistiat la 28 decembrie 2010, prin sentința Judecătoriei Leova în baza art.151 alin.(1) Cod penal la 4 ani închisoare, eliberat la 29 octombrie 2015 la executarea pedepsei, că inculpații la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află, a conchis că corectarea și reeducarea inculpaților cât și restabilirea echității sociale va fi posibilă prin aplicarea în privința acestora a unei pedepse cu închisoare pe un termen de câte 9 ani, cu executare în penitenciar de tip închis.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1 Avocatul Lozovscaia Tatiana în numele inculpaților Burciu Petru și Davnîi Ion, prin care solicită casarea deciziei și dispunerea rejudecări cauzei.

În motivarea recursului apărătorul a invocat următoarele motive:

- instanța de apel a examinat cererea de apel în lipsa părții vătămate, care conform legislației în cazul în care există sentința de achitare este obligatoriu să fie audiate toate părțile conform procedurii stabilite pentru instanța de fond, fiind astfel încălcate prevederile art. 415 Cod de procedură penală;

- inculpatul Davnîi Ion a depus o cerere prin intermediul poștei electronice, prin care a solicitat suspendarea examinării cauzei penale, pe motivul internării în spital peste hotarele Republicii Moldova, însă instanța de apel nu s-a expus asupra acestei cereri;

- doar un singur martor a fost audiat în ședința instanței de apel;

- cu toate că instanța de apel a dat apreciere declarațiilor inculpaților, aceasta nu a avut posibilitatea să dea apreciere acestea prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității lor, deoarece inculpații nu au fost audiați în ședința instanței de apel, iar instanța de apel a menționat că în ședința instanței de apel inculpații nu s-au prezentat din motive necunoscute instanței, fiind întreprinse toate măsurile legale pentru a asigura prezența inculpaților în ședința de judecată, inculpații ulterior fiind anunțați în căutare;

- instanța de apel, greșit a reținut că în acțiunile inculpaților sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute de art.188 alin.(2) lit. b), f) Cod penal, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei, săvârșit de două persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile;

- nu a luat în calcul instanța de apel argumentul pus la baza sentinței de achitare a inculpaților, concluzia instanței referitor la faptul că procurorul a încălcat dreptul la apărare prin prezentarea materialelor cauzei penale spre luare de cunoștință, fără borderou, or, după cum reiese din conținutul proceselor verbale ale acțiunilor de urmărire penale de anunțare despre finalizarea urmăririi penale și prezentarea materialelor cauzei, ambii inculpați, la insistența apărătorului, au refuzat să facă cunoștință cu dosarul, refuzul fiind confirmat.

5.2 Inculpatul Burciu Petru, prin care solicită casarea deciziei și dispunerea rejudecări cauzei.

În motivarea recursului inculpatul invocă următoarele motive:

- instanța de apel a examinat cererea de apel în lipsa părții vătămate, care conform legislației în cazul în care există sentința de achitare este obligatoriu să fie audiate toate părțile conform procedurii stabilite pentru instanța de fond, fiind astfel încălcate prevederile art.415 Cod de procedură penală;

- inculpatul Davnîi Ion a depus o cerere prin intermediul poștei electronice, prin care a solicitat *suspendarea* examinării cauzei penale, pe motivul internării în spital peste hotarele Republicii Moldova, însă instanța de apel nu s-a expus asupra acestei cereri;

- doar un singur martor a fost audiat în ședința instanței de apel;

- cu toate că instanța de apel a dat apreciere declarațiilor inculpaților, aceasta nu a avut posibilitatea să dea apreciere acestora prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinenței, concludenței și utilității lor, deoarece inculpații nu au fost audiați în ședința instanței de apel, iar instanța de apel a menționat că în ședința instanței de apel inculpații nu s-au prezentat *din motive necunoscute instanței*, fiind întreprinse toate măsurile legale pentru a asigura prezența inculpaților în ședința de judecată, inculpații ulterior fiind anunțați în căutare;

- instanța de apel, greșit a reținut că în acțiunile inculpaților sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute de art.188 alin.(2) lit. b), f) Cod penal al Republicii Moldova, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei, săvârșit de două persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile;

- nu a luat în calcul instanța de apel argumentul pus la baza sentinței de achitare a inculpaților concluzia referitor la faptul că procurorul a încălcat dreptul la apărare prin prezentarea materialelor cauzei penale spre luare de cunoștință, fără borderou, or, după cum reiese din conținutul proceselor verbale ale acțiunilor de urmărire penale de

anunțare despre finalizarea urmăririi penale și prezentarea materialelor cauzei, ambii inculpați, la insistența apărătorului, au refuzat să facă cunoștință cu dosarul, refuzul fiind confirmat.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursurile urmează a fi admise conform prevederilor art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art.414 Cod de procedură penală, *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Decizia instanței de apel, potrivit art.417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

În speță aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în ordine de apel.

În sensul art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva căreia este îndreptat de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe. Dispozitivul deciziei instanței de apel trebuie să corespundă concluziilor făcute de instanță în partea descriptivă.

Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel la examinarea apelului declarat nu a respectat cerințele art.414 Cod de procedură penală, în legătură cu ce, în baza temeiului pentru recurs prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală,

urmează a fi casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece erorile nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

Potrivit art.415 alin.(2¹) Cod de procedură penală, *judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinuitului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți.*

Sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată incontestabil prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

În speță, prin sentința instanței de fond, inculpații au fost achitați de sub învinuirea înaintată în baza art.188 alin.(2) lit. b), f) Cod penal, pe motiv că fapta acestora nu întrunește elementele infracțiunii incriminate.

Ulterior, instanța de apel prin admiterea apelului procurorului, a dispus recunoașterea vinovăției și condamnarea lui Burciu Petru și Davnii Ion în baza art.188 alin.(2) lit. b), f) Cod penal.

Potrivit materialelor cauzei în cadrul examinării apelului declarat în instanța de apel, a fost audiat doar un singur martor – Piveni Evghenie, iar inculpații Burciu Petru și Davnii Ion, partea vătămată Vacula Ion și martorul Postica Anatolie declarațiile cărora, de asemenea au fost puse la baza deciziei de condamnare a inculpaților, nu au fost audiați din nou, așa cum prescriu prevederile art.415 alin.(2¹) Cod de procedură penală.

Colegiul penal lărgit specifică faptul că, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare, bazându-se exclusiv pe dosarul din prima instanță, care conține depozițiile martorilor și declarațiile inculpatului, același dosar în temeiul căruia a fost achitat în prima instanță. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

Astfel, instanța de apel, rejudecând cauza și stabilind vinovăția inculpaților după o sentință de achitare, fără audierea inculpaților, părții vătămate, a martorului Postica Anatolie, la care face referire în decizia sa, a pronunțat o hotărâre de condamnare, soluție care conține o eroare de drept, deoarece o motivare a unei atare soluții trebuie să rezulte și dintr-o administrare legală a probelor, în special atunci când se pronunță o nouă hotărâre, după regulile pentru judecarea în primă instanță.

În altă ordine de idei, Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art.art.24 alin.(3), 101 alin.(1), (4), 314, 315, 336 alin.(3) pct.6), 384 alin.(3), (4), 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, procesul-verbal al ședinței de judecată trebuie să cuprindă consemnarea tuturor acțiunilor instanței în ordinea în care ele s-au desfășurat, documentele și alte probe care au fost cercetate în ședința de judecată; instanța de judecată este obligată, în cursul judecării cauzei, să

cerceteze nemijlocit, sub toate aspectele, probele administrate; părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind învestite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor, instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură; sentința instanței de judecată trebuie să fie legală; instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată; fiecare probă urmează să fie apreciată din punctul de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punctul de vedere al coroborării lor.

Lecturând textul deciziei recurate, se constată că instanța de apel, și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, inclusiv plângerea părții vătămate Vacula Ion din 16 februarie 2017 (f.d.8 vol.I); ordonanța privind pornirea urmăririi penale din 16 februarie 2017 (f.d.1 vol.I); procesul-verbal de cercetare la față locului din 16 februarie 2017 (f.d.9-18 vol.I); procesul-verbal de ridicare din 27 martie 2017 (f.d.19 vol.I); ordonanță de recunoaștere în calitate de corp delict din 27 martie 2017 (f.d.20 vol.I); procesul-verbal de audiere a părții vătămate Vacula Ion din 16 februarie 2017 (f.d.24-25 vol. I).

O altă eroare, în viziunea Colegiului penal lărgit este și ignorarea prevederilor art.321 alin.(2) pct.1) Cod de procedură penală, care indică concret că, judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului. Judecarea cauzei în lipsa inculpatului poate avea loc doar în cazul în care inculpatul se ascunde de prezentarea în instanță.

Însă, contrar prevederilor legale menționate supra, instanța de apel a dispus aducerea forțată, după care a dispus anunțarea în căutare a inculpaților și în final a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora, fără a ține cont de faptul că pentru ședința de judecată din data de 09 octombrie 2018, inculpatul Burciu Petru a solicitat prin cerere, amânarea ședinței de judecată, fiind astfel dispusă amânarea examinării cauzei pentru data de 30 octombrie 2018 ora 10.00, însă inculpatul Burciu Petru nu a fost înștiințat despre data următoarei ședințe de judecată. Mai mult, ședința de judecată fixată pentru data de 30 octombrie 2018, la fel nu a avut loc, fiind amânată pentru data de 27 noiembrie 2018 ora 10.00, la cererea avocatului inculpaților, iar la 27 noiembrie 2018, s-a dispus amânarea ședinței de judecată pentru data de 18 decembrie 2018 ora 10.00, din motiv că judecătorul raportor Silvia Vrabii se afla în concediu medical. Însă, nici pentru ședința din 27 noiembrie 2018 și nici pentru cea din 18 decembrie 2018, inculpații nu au fost înștiințați (f.d.139-147, 165-166 vol.III), instanța dispunând la 18 decembrie 2018, anunțarea acestora în căutare și aplicarea interdicției de a părăsi țara.

Subsidiar, este de notat și faptul că la data de 12 noiembrie 2018, inculpatul Davnii Ion a informat instanța de judecată că se află în Franța la tratament, fiind bolnav de tuberculoză, cu anexarea dovezilor și extraselor medicale în acest sens,

solicitând astfel examinarea cauzei în lipsa sa (f.d.148-169 vol.III), însă instanța de apel nu sa pronunțat în privința cererii, fără a pune în discuție prezenta cerere în sensul art.321 și art.330 alin.(1) Cod de procedură penală.

Respectiv, ședința de judecată, fiind petrecută în lipsa inculpaților, nefiind respectată procedura la anunțare a acestora în căutare, s-a încălcat dreptul inculpaților la un proces echitabil și a dreptului la apărare.

În consecință, instanța de recurs reține că, la examinarea cauzei, instanța de apel a admis numeroase încălcări de procedură ce pun la îndoială echitatea procesului penal și respectarea drepturilor procesuale ale inculpaților.

Colegiului penal lărgit atenționează că, motivarea soluției pronunțate de instanța de judecată constituie o îndatorire care înlătură orice aspect discreționar în realizarea justiției, acordând părților din proces posibilitatea să-și formeze convingerea cu privire la legalitatea și temeinicia soluției adoptate, iar instanțelor de recurs elementele necesare pentru exercitarea controlului judecătoresc. Motivarea hotărârilor de către instanțele naționale constituie o obligație impusă acestora și prin prevederile art.6 din CEDO.

În atare situație, Colegiul penal lărgit consideră că, decizia instanței de apel contravine prevederilor art.art.414 ,417, 419 Cod de procedură penală, deoarece nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Mai mult, instanța de apel, rejudecând cauza și pronunțând o hotărâre de condamnare după o sentință de achitare, urma să verifice probele care au fost puse de instanța de fond la baza sentinței de achitare și să le respingă motivat.

Colegiului penal lărgit concluzionează că erorile procesuale admise de către Curtea de Apel cad sub incidența prevederilor art.art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală și ele nu pot fi reparate în prezenta procedură, or, instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

Încălcările enunțate determină incontestabil Colegiului penal lărgit să concluzioneze asupra necesității casării deciziei instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apeluri, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa vinovăției inculpaților în

comiterea infracțiunii imputate, ținând cont de motivele expuse în **pct. 6** al prezentei decizii și de motivele invocate în recursurile declarate, iar ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Lozovscaia Tatiana în numele inculpaților Burciu Petru și Davnîi Ion și de către inculpatul Burciu Petru, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2019, în cauza penală privindu-i pe **Burciu Petru xxxxx** și **Davnîi Ion xxxxx**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Burciu Petru xxxxx și **Davnîi Ion xxxxx** urmează a fi eliberați din penitenciar, dacă în privința acestora nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest pe altă cauză sau aceștia nu execută pedeapsa penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată integral la **17 iulie 2020.**

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico